

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suauis Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt II. Pontificis cum Caesare congressus Buxeti; & belli continuatio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11642

ma profectioem assignet 26. Augusti, qui tamen ne designati quidem fuerant ante diem 16. Octobris, vt in actis Senatus habetur. 1542.

8 Statuit iterum Paulus, quod in altera Concilij promulgatione sex ante annos decreuerat: Si nimirum Sedes vacasset, Pontificis electio penes Purpuratos foret, quò schismatis periculis iretur obuiam; quæ forsitan creasset seu lis inter ipsos Concilij Patres, vbi res decisa non esset; seu numerositas, tenuisque electorum notitia, si Patribus electionem addixisset. Idcirco etiam adiecit decreto: Tametsi Pontifex alibi quam Romæ moreretur, prout dubitandum erat ex animo Pontificis adeundi Concilij, electio tamen Romæ haberetur, quippe in Vrbe ab exterorum violentia supra ceteras tuta.

a In Congregatione Consistoriali, vlt. Octobris 1542. vt in Actis Consistor.

b 29. Maij 1536. vt in Actis Consistor.

Mandata extant in Archivio Vaticano.

In mandatis habuere Legati, statim ac peruenissent, aduentus sui rationem Principibus reddere, eosque adhortari, vt suarum ditionum Præsules ad Synodum mitterent: Præfigere Templi maximi valuis schedam, quâ vniuersè Synodus indiceretur iis omnibus qui vel ex iure scripto, vel ex legitima consuetudine illi adesse deberent: Ante inchoatum Concilium nullam cum hæreticis disceptationem admitterent, sed moderatè cum illis agerent; nec tam aufterè, vt implacabilis indignationis metus ipsis infligeretur; nec tam leniter, vt iidem confidentiam sibi arrogarent remissæ fœcordiæ: Non prius aperiendum Concilium, quam eò conuenissent frequentes Patres ex quatuor præcipuis Orbis Christiani regionibus, Italia, Germania, Gallia, Hispania: tum verò Pontifice præmonito, eiusque consensu expectato, inchoandum. Omnino ita sollicitè se gererent, vt mora numquam ipsorum procrastinationi tribui posset, sed Præsulum infrequentia.

C A P V T II.

Pontificis cum Cæsare congressus Buxeti; & belli continuatio.

1 **A**D irritum cecidit Legatorum labor de pacificatione inter Gallum ac Cæsarem, vt in æstu iracundiæ solet contingere, prius quam vel in opus defluat, vel lassitudine languat. Præcipue verò Visæus non æquis auribus auditus à Carolo, non modo ex indicta causa, sed, vt Cæsar tunc Nuntio patefecit, ex alieno Caroli animo, ab eo quod per Legatum agebatur, & à Principe qui eum legauerat. Par enim in vtrumque Pontificis beneuolentia, videbatur Cæsari in alterum propensio, causæ spectatæ æquitate, quam à se stare putabat. Et tamen Granuellano Pontifex

Pars I.

H h h

difer-

ria
Trident.

1542.

^a Literæ
Farnesij ad
S. Georgij
Card. 24.
Decembris
1542. in
Archiv. Bur-
ghesior.
^b Variæ Far-
nesij Literæ
ad Poggium,
præsertim
7. Augusti
1542. &
vlt. Febr.
1543.

disertè dixerat, ^a *Romam pane vesti, & in neutram partem propensionem* atque genus insaniam sibi videri, expertum se infelicem exitum, et que adnexam vituperationem sacrorum armorum, quæ auctoritate Pontificia in Principem adeò minorem, ex adeò maiori causa extorserat in Britanniam iudicio; velle nunc non modò sibi membrum abscindere, sed corpus medium secare, Galliam Rege recisiss. Et sanè Pontifex omnem mouebat lapidem, quò Cæsarem retraheret ab ea voluntate tam obfirmata, vt à Francisco Rege deiungere retur, expendendumque illi proposuit: In primis eam seu iudicium mortalium opinioni haud æquam visum iri, quippe nec Regis confessione, nec manifestis indicis compertum erat, Turcam ad eo sollicitatum ad Christianos diuexandos. Nulli pariter vtilitati eandem Cæsari futuram, cum absque eo paratus adhuc esset Pontifex ad illi suppeditandum quidquid in se virium foret, aduersum Othomanni conatus: quò præstito, parum interesse, eadem auxilia hoc vel illo nomine obtinere. Præterea Christianæ rei notum id futurum; nam vbi Pontifex se Gallo aduersarium prodidisset, fiduciam in ipso auctoritatemque sequestri ad pacem componendam illicò collapsuram: detrimentum denique ipsi Cæsari inflictum in Regem enim obtentu illatæ sibi à Pontifice iniuriæ, eam vltimum deriuatis ad se Ecclesiasticis bonis, ac tam pingui subsidio fortis in Cæsarem arma laturum.

12. Nouem-
bris, vt in A-
ctis Consi-
stor.

Sed cum is Italiam peteret, in Germaniam iturus ad contrahendas armorum vires, inde in Belgium, ad ea sui brachij neruis tractanda, Paulus Senatam consuluit, expediretne, vt adhortationes suas ad pacem ipse per se Carolo impenderet. Et post longam consultationem in Senatu, ibidem 11. Nouembris statuit, diploma scribendum iisdem ferè verbis ad vtrumque Principum inter se pugnantium: vbi commemoratis conatibus à se constanter adhibitis, quò reconciliarentur, dicebat, Suas fortasse noxas obtulisse, ne quidquam profecerint: ostendebat auctam tunc concordie necessitatem, cum ob bellicos Othomannicæ potentie apparatus, tam ob indicti Concilij celebrationem. Proinde nolle se ipse cadere Diuinæ clementie: vnde statuisse in Insubriam se conferre, vt cum vtroque colloqueretur, confisum, ipsos si non sui, Christi certe, cuius personam gerebat, reuerentiâ ab eo congressu se minime subtrahturos, propinquum aliquem locum adeuntes, atque interim suspensis armis, tutoque transitu præstito cursoribus, aliisque administris, quos ipse ad rem transigendam adhibuisset: ad id Pontificalis muneris officio se stimulari; ex quo enim quocumque tandem

Diuino

Divino consilio collocatus in eo fuerat, numquam partem ullam omiserat seu Patris seu Iudicis, quæ sui muneris interesset. Possè utrumque pro sua prudentia ac probitate sibi persuadere, ad iter illud à se susceptum per eos hiemis algores, & ætate decrepitâ, non nisi à studio communis incolumitatis adduci, quæ ipsorum, quippe potentissimorum Principum, commodis supra ceteros profutura fuisset, perinde ac communis clades ipsis quoque detrimentum maximè esset allatura. Ceterùm ex diuturna experientia potuisse satis deprehendi parem in utrumque benevolentia: suæ constantiam, à præcipuo in alterutrum studio semper aliena. Postremum, ipsos rogare, darent operam, ut Episcopi suorum Regnorum ad Concilium maturarent, prout illorum munus, & iussio Pontificis exigebat.

1543.

3. Discessit Româ Pontifex ^a 26. Februarij, & Urbis regimen Rodolpho Pio Cardinali Carpeni tamquam Legato commisit, viro perquam conspicuo. ^b Cumque Bononiam circa Idus Maias pervenisset, Senatui Purpuratorum seridè commonuit, c ut præscriptæ reformatæ disciplinæ leges observarent, quarum exemplar in seipsis exprimerent oportebat, quod postea Synodus minoribus Ecclesiasticis, remotisque Nationibus imitandum proponeret. Genuam appulit Casar Vere abeunte, secumque adduxerat Octavium Farnesium, generum suum, qui eum obsequij gratiâ in Hispaniam adierat. Pontifex verò Petrum Aloysium Octavij parentem officij causâ ad eundem misit, & mox etiam Farnesium Cardinalem eum dignitate Legati, qui omni studio atque efficaciâ Carolum ad colloquium secum traherent. At Carolus, quâ ex indignatione in Gallicæ Regem à pacis colloquiis alienus, quâ ex festinatione comparandi in Germania ad bellum copias, omnem averfatus moram, negavit, licere sibi ad huiusmodi congressum Bononiam usque desistere, paratum se tamen ad eum esse, vbi Pontifex locum adiret, quâ sibi iter habendum esset.

^a In Literis Farnesij ad Verallum Nuntium Spoletio, datis 4. Martij 1543.
^b Designatus fuit 9. Februarij 1543. in Actis Consistor. c 19. Martij Bononia, ut in Actis Consistor.

riæ
Trident.

4. Narrat Sadoletus, ^d per id temporis à Gallica legatione regressus, Bononiæ, post acceptum Caroli responsum, fuisse deliberatum in Senatu, an deceret Pontificem aliò Casarem convenire; communemque fuisse sententiam, vbi certa spes rei conficiendæ non affulgeret, maiori labori exponendam non esse infirmam Pontificis valetudinem, nec maiori demissioni supremam Maiestatem, cum opera Nuntiorum ad negotia pertractanda satis esset: iterùm autem re ad Senatum relatâ, quò quid demum agendum statuere-tur, quinque ex Purpuratis, qui ante Sadoletum sententiam dixerat,

^d In libro Literarum ad Paulum Sadoletum, in quibusdam 16. Iunij 1543.

1543. in iam memorato consilio perstitisse: se verò, reposità in Pauli iudicio suarum virium valetudinisque ratione, de cetero affirmasse, quòd spectaret ad Pontificiam dignitatem, nullam aliam à se concipi dignitatem in rebus à summo Pastore gerendis, quam ut illæ sui gregis vtilitati conducant. Proculdubio sperandam potiùs pacificationem ab officiis, Pontificij oris maiestate præualidis, quam in priuatorum administrorum voce languentibus: certè congressum illum profuturum ad arcendam opinionem, quàm communem, tam noxiam fidelium exemplo, animorum alienationem inter Pontificem ac Cæsarem obstare pariter corporum propinquitati. Atque in hanc sententiam à reliquis itum: quapropter decretam fuisse^a congressui Parmam vel alium opportunum locum. Plevit ea vrbs Cæsari, & Pontifex eò contendit. Inde suborta controuersia, permittendum necne Cæsari, vt eò cum copiis militum ingrederetur, vt habebat in animo, ex arrogato sibi Parmæ supremo iure, quod iam in celebri ac proluxa responsione declarauerat, à nobis suo loco recensita, ad literas quibus à Clemente incusabatur. ^b Quòd remouerentur obstacula, conuenere, vt Buxeti in oppido Pallauicinorum, prope Padum, pari militum adductà vrimque ad custodiam manu, colloquerentur. Eà re in Senatu^c decretà, binis simul selecti Legati, Cæsari obuiam ituri, Parisius, Tridento Bononiam^d à Paulo accersitus vt cum eo de rebus Concilij ageret, & Ceruinus.

a 8. Iunij
an. 1543.
vt in Actis
Consistor.

b Iouius
lib. 43.

c Parmæ
18. Iunij,
vt in Actis
Consistor.
d In Congregatione
Consistoriali
Bononiæ
15. Maij,
vt in Actis
Consistor.

e 14. Iunij
1543. Buxeti,
vt in Actis
Consistor.

Buxetum itaque Pontifex adiit, ac die postero Cæsar isdem mœdibus vnà diuertit. Aures hic pacis consiliis haud faciles præbuit, ardens cupiditate iniurias vlciscendi, quas sibi à Francisco Rege querebatur illatas (quippe qui ipsum opprimere conaretur, non ab hominum, sed à ventorum conflictu reuertentem) parantemque Cliuiensis Ducis contumaciam frangere, Gelriam occupantis. Vnde Paulus, gnarus haud parum à Pontifice confici in negotiis à se ad communem vtilitatem inductis, si cunctis palàm fiat, suas à se partes ad ea conficienda expletas abundè, petiit, impetrauitque à Cæsare, vt preces & consilia sacri Collegij in Senatu super huius rebus audiret. ^e Ibi Marinus Cardinalis Grimanus facundà prudentique oratione Cæsarem ad pacem est cohortatus. E diuerso Cæsar grauibus efficacibusque responsis studuit causæ suæ æquitatem ob oculos ponere, necessitatemque ne ad condiciones aduersarij se flexeretur; qui, aiebat ille, post exclusum secundo loco genitum in Gallia à propria Britonum ditone, quærebat eidem in Imperij Romani Prouinciis Insubiæ Principatum. Hunc tridui congressus exitum

exitum habuit, Cæsare posthac Germaniam versus digresso, & Pontifice Romam, cui non alius inde fructus extitit, nisi obrectationum depulsio, quasi Paulus labori pepercerit, quem plerique fructuosum fore prædicabant.

1545

CAPUT III.

Quàm verisimile sit quod narrat Suavis, & cum eo alij Scriptores, in priuatam Pontificis utilitatem fuisse questum illum congressum. Et per huiusmodi occasionem expenditur variorum illius ætatis Scriptorum auctoritas.

Sed huius accusationis loco, quam homines, promptiores ad pollicendum sibi felicem ex cunctis futuris industriis exitum, parabant, alteram extruxere temerarij in trahendis deteriorum in partem causis operum præteritorum. Affirmat Suavis, Paulum in illo congressu potissimum eò spectasse, vt à Cæsare Mediolanum Octauio impetraret, oblatis vicissim ingenti auri copiâ, plurimis Purpuris, & promisso contra Gallum fœdere; cuius rei nullum ille testem producit. Mihi quidem dissimulare non libet, nonnulla ex his à me comperta apud Ioannem Baptistam Adrianum, scriptorem illorum temporum haud ignobilem, sed infensum Paulo, adeoque Suauis acceptum: in Suavis enim atramento veneni natura deprehenditur, in eo planè sita, quòd humorem nocentem vndique trahat, præter id quod confert de suo. Nec fanè tempus infumerem in ea narratione refellenda, nisi alioqui nimiam vero dissimilitudinem præ se ferret; cum operis nostri non sit, culpas Pontificum quantumuis graues abstergere, præsertim in iis, quæ neque ad Concilium, neque ad Religionem pertinent, neque nostri consilij, amorem Pauli procliuiorem in suos obtegere. Sed verè affirmo, perperis omnibus rationum momentis id falsum confici.

Ac primò quidem nullius est ponderis Adriani affirmatio, huiusmodi videlicet hominis, qui nullam habuit seu communicationem, seu notitiam rerum arcanarum præter Hetruscas, sapiusque hallucinari visus est in iis, quæ passim in comperto fiere. Vt exemplum aliquod in re nostra indicemus: Narrat ipse, Protestantes conlensisse Concilio, si cogeretur in Germania; ideoque pertinuisse, ne adigerentur à Cæsare vt Tridentinum acciperent: & tamen per hominum manus ipsorum denuntiationes circumferebantur, à se non modò quamcumque Synodum à Pontifice administratam re-

H h h 3 pudari;

ria
Trid.